

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 25-52.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v torek, dne 15. oktobra 1935.

Štev 104.

Kaj je treba storiti?

Da pridemo iz sedanje gospodarske stiske, so potrebna predvsem dejanja. Našim denarnim zavodom ni n. pr. prav nič pomagano, če se jim dajo še tako lepi nasveti, ali pa jim obljubi še tako vsostranska pomoč, če pa ne dobe denarja, ki je pogoj vsake obnove normalnega poslovanja denarnih zavodov. Danes so potrebna le dejanja, kajti debate je res že bilo dovolj.

Seveda pa morajo biti ta dejanja tudi med seboj skladna, da eno dejanje podpira in dopolnjuje drugo. Če se n. pr. pomaga enemu stanu na ta način, da se škoduje drugemu, potem od takšnih dejanj nima gospodarstvo nič. Takšna pomoč je le fiktivna, ker zamaši eno luknjo s tem, da napravi novo. Luknja pa je v resnici ostala.

Za skladna dejanja pa je potreben izdela gospodarski program, ki določa vrstni red dejanj, ki so najpotrebnejša in najkoristnejša, ki ustvarijo nove vrednote ter s tem tudi nova sredstva za nova dejanja. Pomoč mora biti ekonomična, nikakor pa ne posledica kakšnih strankarskih ali političnih spekulacij. Že v zasebnem življenju se vidi, da noben denar nima tako malo haska ko podarjeni. Blagoslov donosa le zaslužen denar in po tem načelu mora tudi država podpirati pasivne kraje. Ne deliti koruze, temveč s koruzo omogočiti javna ali katerakoli druga dela. In če koruza ne zadostuje, dodati še les, druga živila, davčne in druge olajšave, da bodo nameravana dela privlačna tudi za zasebna podjetja. Potrebnost in koristnost javnih del se more najbolj točno ugotoviti po sili zanimanja zasebne iniciative za ta dela. Tako n. pr. smo prepričani, da bi s primerno državno garancijo zasebna podjetja zgradila avtomobilsko cesto iz Ljubljane na Sušak. Zato je treba zasebno iniciativo bolj pritegniti, ker dela ta tudi ceneje in bolje ter se od nje izvršena dela zato tudi bolje rentirajo.

Zasebni iniciativi treba v gospodarskem programu odkazati posebno širok prostor. V ta namen pa je treba pripraviti tla, da se bo mogla zasebna iniciativa razviti. In tu treba v prvi vrsti omeniti nujnost naše davčne in sploh upravne reforme. Davčni predpisi morajo biti jasni in enostavni, da ne preprečujejo kalkulacije podjetnikov. Nobeno novo uvajanje davkov za nazaj ni dopustno, kajti kako naj tvega kdo denar, če nikdar ne ve, kateri novi davki ga še čakajo, preden dovrši nameravano delo. Izgovor na davčne zaostanke ne drži, ker so davčni zaostanki baš dokaz, da je bila kalkulacija davčne uprave napačna. Zaradi napake davčne uprave pa vendar ne more plačati globe podjetnik, ki je v redu plačal vse predpisane davke! Čezmerni davčni zaostanki so le dokaz, da je davčna služba potrebna reforme in da je njen ključ za odmero davkov napačen. In da je ta ključ danes v resnici napačen, vemo vsi ter ve tudi davčna uprava sama. Naj se zato izpremeni, kar je tudi v interesu davčne morale.

Pa tudi način izterjavanja davkov se mora izpremeniti, da bo postal obzirnejši do davkoplačevalca. Je sicer res prikladno, če prihajajo davki v določenih terminih, toda upoštevati je tudi treba, kdaj dobiva davkoplačevalec denar. Zahtevati od kmoto- v lea davek pred žetvijo, je napačno, ker takrat vendar nima denarja in si ga more priskrbeti le proti težkim pogojem, ki slabe njegovo gospodarsko silo. Prav tako tudi podjetnik in trgovec ne more plačevati davkov v času mrtve sezone, temveč po svojih sezonskih kupčijah. Zlasti pa ne gre, da se zarubljeni predmeti prodajajo za slepo ceno. Zaradi 200 Din neplačanega davka prodati 2000 Din vredno stvar, je gospodarsko skrajno napačno, ker se na ta način uničuje gospodarska eksistenca davkoplačevalca in izgubi davkarija svojega klienta. Zarubljene predmete je treba prodajati tako, da se dobi zanje čim višja

cena in da ostane po plačilu dolga dolžniku še nekaj od izkupička, če je bila seveda vrednost zarubljenega predmeta višja od dolga.

Reforma pa je potrebna tudi v državnem gospodarstvu samem. Državna podjetja morajo biti rentabilna in če niso, naj se prodajo zasebnikom. Z javnimi sredstvi pa se podjetja redoma ne smejo podpirati, ker nimajo davkoplačevalci denarja za nerentabilna podjetja. Tudi nobenih privilegijev ni treba dajati državnim podjetjem. Če morajo zasebna brez privilegijev najti si denar za davke, morajo državna nositi vsaj toliko, da nimajo izgube. Komercializirati je treba vsa državna podjetja in tudi največja in obveljati mora načelo, da imajo pravico do obstoja samo podjetja, ki se sama vzdržujejo. Seveda so za državna podjetja, ki služijo narodni obrambi ali posebnim nacionalnim in državnim interesom dopustne izjeme, toda za sladkorne tvornice, za tkalnice preprog, za lesna podjetja in običajne rudnike te izjeme ne veljajo.

Končno je vendar preudariti naslednje: Vsako državno podjetje pomeni zmanjšanje kroga odjemalcev za podobno zasebno podjetje, s tem znižanje dohodkov zasebnega podjetja in njegove davčne moči. Da je to znižanje davčne moči upravičeno, mora konkurenčno državno podjetje plačati z viškom svojih dohodkov državni blagajni izpadek na davku pri konkurenčnem zasebnem podjetju. V zvezi s tem je tudi

treba znova opozoriti na nedopustnost šumarstva v kaznilnicah in drugih zavodih. Kaznilnice so danes že veletrgovine s kurivom, velepodjetja za celo vrsto obrtniških del, da so že mnogi obrtniki in trgovci izgubili zaradi tega eksistenco. To je napačno! Naj delajo kaznjenci težka dela, ne pa konkurenco davkoplačevalcem.

Zivimo v dobi naraščajočega etatizma, ko država vedno bolj razširja svoj delokrog. Ta etatizem ni že samo pretiran, temveč postane naravnost gospodarsko škodljiv, kadar država kot največji podjetnik v državi ne upošteva pravil dobrega poslovanja. Čim večji obrat, tem škodljivejša je vsaka napaka v poslovanju in kdor hoče obvladati čim več poslov, ta mora tudi dokazati, da je za to čim najbolj sposoben. Če takšnega poslovanja ni, potem davkoplačevalci nikdar ne bodo mogli znositi skupaj denarja, ki je potreben za kritje izgub, ki nastaja zaradi teh poslovnih napak. Strogo izvajanje vseh trgovskih pravil je za majhna podjetja čast, za velika je nujnost in za največja obstojno vprašanje.

Potrebujemo dejanj na podlagi gospodarskega programa, ki bi bil narejen s ciljem, da se vse državno gospodarstvo vodi strogo po trgovskih principih ter da se čim bolj naslanja na ustvarjajoče sile zasebne iniciative in zasebnega gospodarstva. Ne eno gospodarstvo proti drugemu, temveč eno z drugim za dvig gospodarske sile vsakega posameznika, vseh stanov in vse države!

Težkoče in potrebe ljubljanske trgovine

Iz seje uprave Združenja trgovcev v Ljubljani

(Nadaljevanje.)

V zadnji številki smo poročali o vseh aktualnih gospodarskih in socialnih vprašanjih, o katerih je uprava združenja trgovcev razpravljala na svoji zadnji seji. V današnji številki moramo ponovno s poudarkom spregovoriti o krošnjarski nadlogi, ki kljub vsem energičnim akcijam ne pride z dnevnega reda. Nasprotno postaja krošnjarstvo, kakor so ugotovili člani uprave, vedno bolj aktualno in bo treba še energičnejših korakov, da se napravi tej nadlogi konec.

Iz nekaterih predlogov, ki jih je dobilo Združenje v izjavo, se vidi, kakor da bi imeli krošnjariji neko posebno vrsto protekcije. Tako neki poslanec predlaga, naj bi se dovolili krošnjarjem njegovega sreza posebni privilegiji za prodajo manufakturnega blaga, in sicer tudi v onih krajih, v katerih je po veljavnih predpisih danes sploh prepovedano.* Nekdo drugi zopet predlaga, naj bi se krošnjarjem dovolila tudi zaposlitev pomožnega osebja in uporaba primerne vprege, da bi lažje krošnjari. Tretji predlog pa je, naj bi se izpremenil § 143 obrtnega zakona, ki določa, da se ne sme iskati naročila za določene predmete brez poziva stranke, v tem smislu, da bi bilo obiskovanje strank na domu brez njih posebnega poziva dovoljeno in za vse trgovske predmete.

Uprava je o vseh teh predlogih razpravljala in odločno odklonila vsako toleriranje krošnjarstva, ki že itak ograža obstoj ne samo podeželskih trgovcev, temveč tudi mestnih.

Predlog za revizijo zakona o nadzorstvu nad živili je uprava svoječasno odstopila v izjavo sekciji trgovcev s specerijskim blagom ter soglasno usvojila njen predlog, zlasti pa da bodo v komisiji, ki bo pregledovala živilske trgovine, zastopani tudi člani združenja.

Ravnatoko je uprava razpravljala o predlogu sekcije trgovcev z vinom na debelo ter odobrila predlog predsednika te sekcije g. Stepiča za izpremembo novele zakona o drž. trošarini iz l. 1932.

Glede neopravičenega poslovanja lekarn se je z zadovoljstvom vzela na znanje poročilo o uspešni akciji Zbornice TOI, da sme

jo v bodoče lekarne prodajati le predmete, ki pač služijo kot pomožno sredstvo za zdravljenje, nikakor pa ne blaga, ki z zdravljenjem nima direktne zveze. Ugotovilo se je namreč, da mnoge lekarne prodajajo take predmete, ki spadajo v področje trgovskih strok. Uprava opozarja vse zainteresirane trgovce, zlasti pa drogistice, da nadzirajo prodajo v lekarnah in vse konkretne primere kršitve odloka kr. banske uprave z dne 17. maja t. l. št. 983/9 sporočijo mestnemu poglavarstvu ali pa Združenju.

Ker so posamezna Združenja glede poslovanja sekcij poslovala dosedaj brez posebnega pravilnika, je Zbornica poslala osnutek takega pravilnika, ki se bo sedaj odstopil vsem sekcijam. Po tem pravilniku bodo mogla združenja uspešneje delovati v korist posameznih strok. Uprava je z zadovoljstvom vzela na znanje, da bodo priče v najkrajšem času na novo poslovali štiri sekcije, in sicer s steklom na debelo, galanterijskim blagom na debelo, sportnimi predmeti in posebna sekcija trgovcev s pisalnimi stroji. Tako bo združenje imelo v svojem področju 14 sekcij, ki se vse poslužujejo uradnih prostorov Združenja, imajo pa tudi vse potrebne pripomočke in navzven v tajništvo.

Pri nadaljnji razpravi o delovanju sekcij, se je ugotovilo, da bi bilo potrebno ustanoviti sekcijo za trgovce z elektrotehničnimi predmeti, posebej za trgovce z avtomobili in še za druge stroke, ki niso organizirane v sekcijah. V vseh sekcijah se razpravlja popolnoma avtonomno in vse imajo svojega predsednika in več odbor- nikov. Z ozirom na obširni delokrog je danes najmočnejša sekcija s specerijskim, kolonialnim in materialnim blagom, ki jo vodi g. Verbič in bo štela po komasaciji sosednih občin približno 300 članov.

O reviziji trgovinskega katastra, ki jo je povzročila Zbornica, je uprava vzela na znanje sporočilo, da se ta vrši sporazumno z Zbornico, z Združenjem in mestnim poglavarstvom.

Glede na predlog Savske banovine, naj bi se dosedanje določilo obrtnega zakona § 332, točka 5, izpremenilo v tem smislu, da bi se dali nameščencu, ki je v odpovednem roku, 2 uri na dan prostega časa za

iskanje druge službe, je uprava mnenja, da ni nobenega povišja za izpreminjanje sedanjih določil, ker odgovarjajo popolnoma vsem potrebam sedanjega časa in omogočajo nameščencem, da si iščejo novo službo.

O odobritvi dveh razprodaj, in sicer tvrdki Stacul in Petkosig je uprava naknadno vzela na znanje postopek predsedstva. Zavrnila pa se je prošnja nekega inozemca za podelitev obrtnega pooblastila.

Sledilo je izčrpno poročilo blagajnika g. Verbiča, ki uvodoma ugotavlja, da so težke gospodarske razmere in pomanjkanje gotovine vplivale tudi na denarno poslovanje Združenja. Vestnemu prizadevanju se je zahvaliti, da se je zbralo toliko, da je Združenju omogočeno redno poslovanje. Seveda je še precej takih članov, ki še niso plačali doklade, pa je upanje, da bodo tudi ti v kratkem storili svojo dolžnost. Po blagajnikovem poročilu je uprava soglasno odobrila v smislu čl. 39 pravil vse izdatke, predvsem za šolo itd.

Končno se je razpravljalo o zadnji odmeri občne pridobnine ter o poslovanju davčnega odbora ter je uprava vzela z odobravanjem na znanje poročilo posameznih članov davčnega odbora ter nato primerjala odmerno podlago in ocenitev zadnjih treh let.

Vedno težji položaj trgovine s papirjem in pisarniškimi potrebščinami

Zaradi padle kupne moči prebivalstva ter zmanjšanja poslov v vseh strokah trpe vse trgovine in njih zaslužek pada neprestano. Velik del trgovcev je moral zato že ustaviti svoje obrate. Posebno v težkem položaju so pa one trgovine, ki so najbolj prizadete od vedno bolj razširjenega krošnjarstva ter konkurence potnikov, ki obiskujejo stranke na domu, pa čeprav je to prepovedano. Toda kdo se meni za te prepovedi!

Trgovine s papirjem, knjigami, pisarniškimi in šolskimi potrebščinami pa se morajo boriti še z drugimi težavami, in ne samo pri nas, temveč tudi v drugih državah, kakor se je ugotovilo na seji zastopnikov trgovin s papirjem na Češkoslovaškem. Predvsem trpi vsa stroka zaradi preobice teh trgovin. Že zaradi tega silno poostrena medsebojna konkurenca postaja zaradi krošnjarjev in tujih agentov že katastrofalna. Knjige prodaja kdor le hoče in le še majhen odstotek knjig se kupi v knjigarnah, ogromna večina pa od slučajnostnih razpečevalcev knjig. Trgovina z zvezki in šolskimi potrebščinami je tudi vedno slabša, ker dobivajo zvezke in šolske potrebščine učenci vedno bolj pogosto kar v šoli. Nakup pri tvornicah pa posredujejo učitelji. Enako je s pisarniškimi potrebščinami, ki se vedno manj kupujejo v legalni trgovini, tem več pa pri raznih slučajnih zastopnikih. Vsa ta konkurenca ne plačuje nobenih davkov in je tudi po zakonu nedopustna, a se kljub temu nič ne stori proti njej in vsi protesti trgovstva ostajajo nerešeni.

In vendar daje redno plačevanje davka vsakemu podjetniku to pravico, da mu država varuje pogoje za njegovo eksistenco. Kadar plača trgovec davke, je plačal s tem tudi pravico, da mu ne sme nihče konkurirati, kdor nima obrtnega lista in kdor ne plačuje davkov kakor trgovec. Ta s plačanimi davki priborjena pravica trgovca spada med osnove pravnega reda v državi in se zato mora tudi strogo izvajati. Zato morajo trgovci tudi neodjenljivo zahtevati, da država ne dovoli nobene nelegalne konkurence in da zatre v skladu z od nje izdanimi predpisi vsako nedovoljeno krošnjarjenje, prodajanje po nelegalnih posredovalcih itd. Zlasti pa ni mesta za nelegalno trgovino v šoli in v uradih.

Če ne bodo državni organi v tem smislu postopali, potem mora propasti vsa trgovina s papirjem in pisarniškimi potrebščinami, ker je danes ta trgovina zaradi nedopustne konkurence omajana že do temelja.

* Proti temu predlogu je svoje dni »Trgovski list«
že energično nastopil.

Sankcije proti Italiji in Jugoslaviji

Zveza narodov, ki je bila od nekdaj priljubljen predmet karikaturistov, ki so videli v njej vzor vedno kolebajoče ustanove, je naravnost presenetila s svojo aktivnostjo po sklenitvi sankcij proti Italiji. Takoj po tem dalekosežnem sklepu je izvolila posebna sankcijska konferenca odbor šestnajstorce, ki naj izdela konkretne predloge glede sankcij, ki jih je treba podvzeti proti Italiji.

Ta odbor, v katerem so tudi zastopniki Jugoslavije, Rumunije in Turčije, je takoj nato sklenil predlog št. 1. Po tem predlogu, ki ima 5 točk, se določa: 1. Države, ki so prepovedale uvoz orožja, municije in vojnega materiala v Abesinijo, naj ga takoj zopet dovolijo. 2. Vlade članice Zveze narodov bodo takoj prepovedale izvoz in prevoz orožja, municije in vojnega materiala v Italijo in njene kolonije. 3. Vlade članice Zveze narodov pa bodo tudi poskrbele, da se ustavi orožje, ki bi se izvažalo v katero drugo državo ter pozneje posredno ali neposredno izvažalo v Italijo in njene kolonije. 4. To velja tudi za pogodbe, ki se še izvažajo. 5. Vsaka vlada se pozivlja, da sporoči generalnemu tajništvu Zveze narodov, katere ukrepe je v zvezi s temi sklepi ukrenila.

Sankcijska konferenca je takoj nato te predloge sprejela, in sicer soglasno, le Madžarska se je glasovanja vzdržala. Za predloge sta torej glasovala tudi zastopnika Avstrije in Albanije, ker so v sankcijski konferenci zastopane vse države.

Takoj drugi dan je nato odbor šestnajstorce začel sklepati o finančnih sankcijah proti Italiji. Te sankcije naj bi proglasile nad Italijo zaporo posojil, in sicer ne le državi, temveč tudi zasebnikom. Nobenega dvoma ni, da bo tudi ta predlog št. 2 sprejet, kar se bo tudi takoj nato občutilo na vseh borzah.

Ker pa je jasno, da Italija zaradi teh sankcij ne bo odnehala, se že sedaj govori v Zenevi, da treba proglasiti proti Italiji tudi gospodarske sankcije. Nobena država ne bi smela nič več izvažati v Italijo in pretrgati bi morala z njo prav za prav vse trgovinske stike. Niti prevoz tujega blaga v Italijo ne bi smela dopustiti.

Že na seji sankcijske konference je opozoril rumunski delegat Titulescu na usodne posledice, ki bi nastale za Jugoslavijo in Rumunijo, če se tema državam ne bi dalo nadomestilo za izgubljeni italijanski trg. Opozorilo g. Titulesca je bilo izrečeno o pravem času in angleški delegat Eden ter spiritus agens vse sankcijske akcije proti Italiji je tudi upravičenost tega opozorila priznal. Poskrbeti pa je treba, da bo opozorilo g. Titulesca tudi v resnici upoštevano in da ne bo kvitirano le s platonično izjavo, kajti tu gre za življenjske interese Jugoslavije in Rumunije.

Kljub padeu zunanje trgovine z Italijo je znašal naš aktivni saldo leta 1933 še 131,8, l. 1934 pa skoraj 120 milijonov Din. Brez

izvoza v Italijo je naša zunanja trgovina brezpogojno pasivna, kar bi nas tem bolj zadelo, ker naša plačilna bilanca itak ni aktivna.

Za celo vrsto naših izvoznih predmetov pa bi nastal položaj naravnost katastrofalen. Naša lesna trgovina, ki je že itak zelo pri tleh, mora čisto prenehati, če ji je zaprt italijanski trg. Še l. 1933. smo izvozili v Italijo (v milijonih Din) gradbenega lesa za 358,4, drv za 24,8, oglja za 12,8 itd. Ves ta les bi bil sedaj brez odjemalcev. Vrh tega pa je še ta nevarnost, da bi Avstrija kljub vsem sankcijam izvažala les v Italijo, da bi nas izrinila še iz srednje in južno-italijanskega trga, kakor nas je s svojimi preferencami iz severno-italijanskega že izrinila.

Zato mora biti naša zahteva, da v primeru sklenitve gospodarskih sankcij tudi Avstrija ne sme izvažati lesa v Italijo, ali pa je treba tudi proti njej podvzeti sankcije.

A ne samo naša lesna trgovina bi bila silno udarjena, če bi se nam zaprl italijanski trg, temveč tudi vsa naša živilnora, perutinarstvo in ribarstvo. Konj smo izvozili v Italijo l. 1933 za 13,2 milijona Din, goveje živine za 54,6 (za 64-10% vsega izvoza), svinj za 56,2, drobnice za 3,27, žive perutnine za 83,58, zaklane za 11,5, jaje za 31,26, rib za 3,9 milijona Din itd. Udarjen pa bi bil tudi naš izvoz povrtnine in sadja, čeprav ne v tej meri, ko izvoz živine.

Nadomestila za italijanski trg pa nimamo in zato je le pravično, če zahtevamo, da nam oni, ki od nas zahtevajo žrtve, tudi omogočijo, da moremo te žrtve prenesti. Znova pa moramo poudariti, da ne smejo nuditi sankcije nikomur in nobeni državi prilike, da bi se zaradi njih okoristila na škodo katere druge države. Tudi v meddržavnem življenju morajo vladati moralna načela in ta bi bila sirovo poteptana, če bi bilo takšno izkoriščanje sankcij dovoljeno. Bilo bi pa to tudi v ostrem nasprotju s samimi sankcijami, katerih končni namen je vendar ta, da se okrepi solidarnost narodov na podlagi večno veljavnih moralnih načel.

Skoraj z gotovostjo je računati s tem, da bodo sklenjene proti Italiji tudi finančne sankcije. Direktno se nas te sicer ne tičejo, kajti nismo v tem srečnem položaju, da bi bili upniška država. Vendar pa imamo vseeno znatne terjatve do Italije od prodanega blaga in že zato nas morajo zanimati posledice ev. finančnih sankcij. Še bolj važne pa so te sankcije zaradi bodočih trgovinskih odnošajev in zato bi bilo dobro, če bi se interesirani naši izvozniki pogovorili, pod katerimi pogoji je izvoz še priporočljiv, da bi bile izgube izključene. Na vse zadnje tudi ni izključeno, da bi trenutna izguba zaradi zastoja bila kesneje več ko poplačana zaradi dviga cen za vse izvozno blago. Zato bi bilo dobro, če bi se naši izvozniki o tem pogovorili in predlagali primerne ukrepe v zaščito našega izvoza.

Uredba o taksnih olajšavah za industrijska podjetja

Na podlagi § 63. finančnega zakona za l. 1934/35, § 7 zakona o proračunskih dvanajstih za avgust 1935 do marca 1936 je ministrski svet na predlog finančnega ministra predpisal tole uredbo o taksnih olajšavah za industrijska podjetja:

Čl. 1. — Industrijskim podjetjem s sedežem v kraljevini Jugoslaviji, ki jim je delovanje močno ogroženo po splošni gospodarski stiski, a je njihov nadaljnji obstoj v interesu našega narodnega gospodarstva, se morejo zaradi njihovega ozdravljenja dovoliti te-le taksne olajšave:

a) Oprostitev plačila taks po tar. post. št. 10 taksnega zakona (taksa na glavnicu ali povečanje glavnice) z izjemo primerov pete opombe k tej taksni številki (taksa na dividende).

b) oprostitev plačila taks po tar. št. 12 zakona o taksah, in sicer za pogodbe za nakup in prodajo nepremičnin,

c) oprostitev plačila taks po tar. št. 44 odst. 1. št. 1 zakona o sodnih taksah vknjižba lastninske pravice).

2. Pristojbina olajšava iz prejšnjega odstavka se sme dovoliti samo v teh primerih:

a) če se spoje industrijska podjetja, ki obstojajo kot delniške družbe ali družbe z omejeno zavezo ali zadrage,

b) če se industrijsko podjetje, ki obstoji

v obliki enolastniške tvrdke ali kot javna trgovska ali komanditna družba, združi z delniško družbo ali z družbo z omejeno zavezo ali z zadrage;

c) če se industrijska podjetja, ki obstojajo v obliki enolastniške tvrdke ali javne trgovske ali komanditne družbe izpremene v delniške družbe ali v družbe z omejeno zavezo, ali v zadrage.

3. Za vse delnice ali poslovne deleže, ki se ponovno izdajo ob spojitvi ali preureditvi v primerih prejšnjega odstavka, je treba plačati takse po veljavnih zakonskih določbah, v kolikor te delnice oziroma deleži presegajo vrednost spojene ali izpremenjene lastnine. To ne posega v posebne določbe o taksnih olajšavah za razne zadrage.

4. Olajšave prvega odstavka veljajo pod pogojem drugega in tretjega odstavka tudi za odnosne banovinske in občinske takse in dajatve.

Čl. 2. — Vsak pravni posel, za katerega veljajo določbe te uredbe in njene taksne olajšave, je treba prijaviti davčni upravi, na katere področje se nahaja sedež novega industrijskega podjetja, in sicer v 15 dneh od prijave sklepa, s katerim se te taksne olajšave dovoljujejo ali odklanjajo. V nasprotnem primeru nastopijo zakonske taksne posledice brez ozira na to uredbo.

Čl. 3. — Za primer spojitve ali izpremembe industrijskih podjetij, navedenih v čl. 1. odstavku 2. te uredbe preide pravica prezadolženih podjetij (družb, zadrage), če se za odplačilo svojih dolgov poslužujejo določb čl. 18. uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov, tudi na nova podjetja (družbe, zadrage).

Čl. 4. — Katero industrijsko podjetje se more v zmislu čl. 1. te uredbe poslužiti taksnih olajšav:

1. odloča na podlagi prošnje dotičnega podjetja finančni minister v sporazumu z ministrom za trgovino in industrijo.

2. Prošnjo je treba vložiti najdalje v dveh letih od uveljavljanja te uredbe.

3. Proti sklepu finančnega ministra ni nadaljnega pravnega leka.

Iz naših organizacij

Na zadnji skupni seji upravnega in nadzornega odbora Združenja trgovcev za mesto Maribor, ki je bila dne 27. septembra t. l., je bil med drugimi sprejet tudi naslednji sklep: »Najenergичneje se protestira proti občutni redukciji prejemkov državnim nametščencem, in to iz razloga, ker je to zmanjšanje že itak skromnih dohodkov nesocialno, na drugi strani pa tudi zato, ker je s tem ukrepom prizadeto tudi trgovstvo, ker se na ta način še bolj slabi kupna moč precejšnjega dela prebivalstva, kar splošnemu gospodarskemu stanju samo škoduje.«

Rumunski predlogi za gospodarsko konferenco balkanskih držav

Za december je sklicana v Bukarešto gospodarska konferenca balkanskih držav. Rumunija predlaga za konferenco naslednji dnevni red: 1. Resolucijo o nedopustnosti, da se države Balkanske unije medsebojno ovirajo v zunanji trgovini. 2. Vse države Balkanskega sporazuma naj sklenejo med seboj trgovinske pogodbe na podlagi klavzule največje ugodnosti. 3. Uvedba prevoznih olajšav v medsebojni trgovini. 4. Organizacija carinske unije balkanskih držav. 5. Sklenitev turističnih pogodb med državami balkanskega sporazuma.

Nedopustna napaka

Združenje za zaščito upnikov v Novem Sadu je objavilo, da je prišla pod stečaj ugledna tvornica Prva jugoslovenska tkalnica svilenih robe v Osijeku. Ta vest pa je bila grda napaka, ki jo pojasnjuje sedaj Združenje takole: V »Finansijskem zborniku«, uradnem glasilu finančnega ministrstva, je bilo objavljeno, da je bil nad premoženjem imenovane tvornice otvoren konkurz. Pravilno pa bi se moralo glasiti, da je bil na zahtevo te tvornice otvoren konkurz nad tvrdko: Banka Kraus in drug v Osijeku. Iz »Finansijskega zbornika« je vest ponatnilo Združenje, ki ga pač v tej zadevi ne zadene nobena krivda. Vsekakor bi se pri »Finansijskem zborniku« morali že malo bolj potruditi, da tako težke napake ne bi bile mogoče.

Sijajni dobički Sueške prekopne družbe

Pred kratkim je družba Sueška prekopna sklenila, da se prevoz vojnega materiala in orožja skozi Sueški prekop ne more prepovedati, ker za tako prepoved ni nikake pravne podlage. Toda to je le izgovor, ker v glavnem gre le za dobiček, ki bi ga izgubila družba, če bi prišlo do prepovedi. Dobitek družbe pa je silno velik in je znašal v l. 1934 nič manj ko 522 milijonov zlatih frankov. Dve tretjini tega dobička dobe delničarji, 15% egiptska vlada, ostanek pa se razdeli med funkcionarje družbe.

Esperanto

Del. esperantsko društvo v Ljubljani otvori v sredo 16. oktobra t. l. ob 20. uri v II. deški osnovni šoli (na Grabnu) Ljubljana, Zoisova ul. 5, tečaj mednarodnega jezika esperanta za začetnike. S seboj je prinesli papir in svinčnik, ker se bo s poukom takoj pričelo!

Pridite vsi, ki se za esperanto zanimate!

Že v 24 urah

harva, plesira in ko-mišno snail obleke, klobuke itd. Škrobl in svetlolika srajce, ovratnike in manjete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72.

Politične vesti

Dr. Maček je dejal na shodi v Remetincih med drugim: »Kadar vzklika kmet: »Zivela svobodna Hrvatska!«, ne misli pri tem na okvirjeno Hrvatsko, temveč na socialno pravičnost in enakost, da bomo vsi enakopravni.«

Finančni komite sankcijske konference se je zedinil, da treba izdati proti Italiji te finančne sankcije: 1. Prepovedo se vsi krediti Italiji. 2. Noben državljan držav Zveze narodov ne sme podpisati nobenega italijanskega javnega posojila. 3. Ta prepoved velja tudi za posojila italijanskih zasebnih podjetij. Besedilo tega odgovora bo sestavil odbor trojice, sestoječ iz zastopnikov Anglije, Francije in Rumunije.

Kot tretjo sankcijo namerava izdati sankcijska konferenca Zveze narodov prepoved vsakega izvoza v Italijo in njene kolonije sirovin, ki jih more uporabljati vojna industrija. V ta namen bo izdan podrobni seznam vseh teh sirovin.

Mussolini je baje pripravljen na pogajanja, če bi se odstopile Italiji pokrajine Tigre, Harar in Ogaden. V tem smislu je baje poslal Mussolini tudi svoje predloge v London. Tako vsaj poročajo listi, ki pa tudi dostavljajo, da angleška vlada vztraja na svojem stališču, da se spor zaradi Abesinije ne tiče nje, temveč Zveze narodov in se naj zato Italija tudi obrne na Zenevo.

Abesinski cesar je izjavil, da je pripravljen sprejeti vsak sporazum, s katerim bi bila v celoti varovana suverenost in teritorialna nedotaknjenost Abesinije.

Mussolini je v nagovoru na fašistične mladinske organizacije dejal med drugim: »Duše mladine je treba nabrusiti ko bodala, ki jih je treba v pravem trenutku uporabiti.«

Šef italijanskega generalnega štaba Badoglio je odpotoval v Afriko in bo prevzel, kakor pišejo listi, vrhovno poveljstvo nad vsemi italijanskimi četami v Afriki.

Italijanski poslanik v Addis-Abebi ni hotel odpotovati iz Abesinije, čeprav mu je bil potni list izročen. Abesinska vlada je zato poslanika internirala.

Za Aksum se vodijo še vedno ljuti boji. Po italijanskih poročilih branijo Abesinci vsako ped zemlje z vso srditostjo. Sicer pa so po rimskih vesteh boji prenehali in se na obeh straneh pripravlja ofenziva. Le v provinci Ogaden nadaljujejo Italijani ofenzivo ter se poslužujejo pri tem zlasti letal.

Guverner abesinske makalske pokrajine v vzhodni Tigreji Dedžas Hale Selasi Guksa je prestopil k Italijanom. Obenem z njim je prešlo na italijansko stran tudi več njegovih vojakov ter abesinski general Dedžas Kasa Araja. Guksa je pravnik abesinskega vladarja Ivana, ki je bil zadnji abesinski vladar iz tigranskega plemena. S prestola ga je vrgel Menelik. Guksa bo postal sedaj najbrže pretendent na abesinski prestol, ki ga bo skušal doseči z italijansko pomočjo. To je tudi vzrok, da je prestopil k Italijanom. Njegov prestop nima posebnega vojaškega pomena, temveč je pomemben le v političnem oziru.

Tudi več cerkvenih poglavarjev in oficirjev je prestopilo na italijansko plat. Očividno se ravna Italijani po francoskem vzgledu v Maroku, kjer so Francozi že pred pričetkom vojnih operacij pridobili razne poglavarje za sebe.

»Voce d'Italia« piše, da ne veruje več besedam o prijateljstvu Anglije do Italije. Da je tega prijateljstva konec, dokazujejo tudi britanske ladje v Sredozemskem morju, ki ne odzdravljajo več italijanskim ladjam. Svoja izvajanja zaključuje list z besedami: Danes gre za to, da se uniči Italija, ker je postala država, ki se zaveda svoje sile. Podobno pišejo tudi drugi italijanski listi.

Japonska vlada je sklenila, da poviša svoj konzulat v Adis Abebi v poslanstvo.

Angleški parlament bo sklican za dan 22. oktobra. Koncem novembra bodo v Angliji parlamentarne volitve, ki bodo v znaku gesla: Oboroževanje in Društvo narodov.

Na vseh grških državnih poslopih so že sneti republikanski znaki in nadomeščeni z monarhičnimi. Tudi grška sodišča izrekajo že sodbe v imenu kralja. Vsi člani grške kraljevske rodbine so zopet dobili grško državljanstvo in so jim vrnjene vse njih pravice. Mnogi voditelji venizelistov so bili od grške vlade internirani, med njimi tudi več bivših ministrov. Nad vsemi listi je uvedena stroga cenzura.

Poljska vlada Slaweka je odstopila, novo vlado je sestavil notranji minister Kosciolkowski. Zunanji minister je tudi v novi vladi polkovnik Beck.

Denarstvo

Uredba o klirinških nakaznicah

V zadnjem času so bile vedno bolj pogoste pritožbe gospodarskih krogov, zlasti pa zastopnikov naše izvozne trgovine, zaradi velikih težav, ki nastajajo zbog sklenjenih pogodb o plačilnem prometu s tujino. V tem zbiru je najbolj slabo stanje kliringov z Nemčijo in Italijo, ker nam prva dolguje nad 300, druga pa 140 milijonov dinarjev. Radi tega so naši izvozniki primorani, da čakajo po mesece na izplačilo svojih terjatev, zaradi tega izgubljajo na tečajih, predvsem pa trpe, ker je njih denar imobiliziran ter nimajo možnosti, da se naprej opravljajo svoje posle.

Ker je kraljevska vlada vse te težkoče uvidela, je v sporazumu z Narodno banko izdala uredbo o klirinških nakaznicah, da s tem olajša mobilizacijo terjatev iz kliringa z Nemčijo. V ta namen so tudi te nove klirinške nakaznice prenosne.

Na ta način morajo tudi zasebne banke lažje eskontirati te nakaznice ali na nje dati predjeme, ne da bi bile v nevarnosti, da bi neki drug upnik odredil zaporo nad temi terjatvami. Trgovski in bančni krogi so zato pozdravili uvedbo klirinških nakaznic kot bistveno olajšanje trgovine z Nemčijo.

Uredba o klirinških nakaznicah se glasi: Čl. 1. — Klirinška nakaznica je listina, ki jo izdaja Narodna banka kraljevine Jugoslavije in ki predstavlja obvestilo koristniku o izvršenem vplačilu v tuji valuti na njegov račun ko tudi o njegovi pravici, da sprejme protivrednost tega vplačila pri blagajni Narodne banke v dinarjih v skladu z določili sklenjenih pogodb o plačilnem prometu z določenimi državami.

Čl. 2. — Od trenutka izdaje klirinške nakaznice ima pravico do plačila protivrednosti v dinarjih za vsoto plačano v tuji valuti, skladno s posameznimi plačilnimi pogodbami lastnik klirinške nakaznice, odnosno oseba, ki je z rednim nizom prenosov na nakaznici dokazala, da je postala njena lastnica.

Čl. 3. — Predpisi meničnega zakona z dne 29. novembra 1928 se analogno uporabljajo tudi za klirinške nakaznice, v kolikor niso v nasprotju z določili te uredbe.

Čl. 4. — Klirinška nakaznica ima te bistvene navedbe:

1. znesek tuje valute,
2. kronološki red za izplačilo v dinarjih,
3. ime koristnika,
4. označbo tujega zavoda, pri katerem je bil plačan znesek v tuji valuti,
5. označbo načina izplačila v dinarjih,
6. datum izdaje in
7. podpis Narodne banke.

Čl. 5. — Izdaja klirinških nakaznic podteži plačilo takse, kakor se plača za izdajo čekov. (Tar. post. 36 taksne tarife zakona o taksah.)

Ta uredba stopi v veljavo z dnem njene objave v Službenih novinah.

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 8. oktobra zaznamuje te izpremembe (vse v milijonih dinarjev):

Zlata in devizna podloga se je povečala za 8,99 na 1405,3.

Devize, ki ne spadajo v podlogo, so se povečale za 11,3 na 291,8 milijonov.

Vsota kovanega denarja se je znižala za 6,2 na 243,9.

Posojila so se dvignila za 10,6 na 1818,4. Večje izpremembe so na aktivni strani še naslednje: Prejšnji predjemi državi so se povečali za 0,3 na 1679,4 in vrednosti nepremičnin za 0,3 na 158,7, dočim pa so se razna aktivna zmanjšala za 0,8 na 469,0.

Obtok bankovcev se je povečal za 429,6 na 4819,6, obveze na pokaz so se zmanjšale za 8,7 na 1253,1. Obveze z rokom pa so se povečale za 2,1 na 246,0. Skupno zlato in devizno kritje znaša 29,73%, samo zlato pa 27,05%.

Abesinska valuta — najbolj stabilna valuta na svetu

V Abesiniji velja samo en denar — tolarji Marije Terezije iz l. 1780. Že več ko 150 let so se trudili Angleži, da izpodrinejo te tolarje in da navadijo prebivalce v Abesiniji in ob Rdečem morju na svoje funte, a so vsi poskusi propadli. Kdor hoče v teh deželah kaj kupiti, mora plačati s tolarji. In sicer s pravimi tolarji Marije Terezije iz l. 1780. Poskušali so že spraviti v promet enake tolarje z isto vsebino srebra in enako velike ter tudi z istim likom,

ker pa ni bilo na njih letnice 1780, so Abesinci te tolarje odklonili. Tako se je izkazal tolar Marije Terezije kot najbolj stabilna valuta na svetu, ki ostaja vedno enaka in ki se nič ne izpreminja. Kdor se zato pripravlja na vojno v tem delu Afrike, mora pripraviti tudi mnogo tolarjev, ker s čeki in bankovci tu ne more naprej.

Kakor znano, je zato tudi italijanska vlada vzela iz prometa svoj srebrni denar, da izkupi iz njegovega srebra tolarje Marije Terezije. Še vedno kuje te tolarje kovnica na Dunaju in v zadnjem času so bila objavljena poročila, da se italijanska vlada pogaja z dunajsko kovnico glede kovanja novih tolarjev Marije Terezije. Nekateri poročajo, da so se ta pogajanja uspešno zaključila. V tem primeru bi bila Italija s tolarji zadostno priskrbljena, da more voditi vojno v Afriki.

*

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

Posredna poročila trgovskega lista

Devizno tržišče

Tendence čvrsta; promet Din 5.140.554,73

Tudi ta teden je bil znaten devizni promet, čeprav ne tako živahen kot v prejšnjem borznem tednu, ki je zaključil s skupnim deviznim prometom skoro sedem in pol milijona dinarjev.

Devize: Amsterdam tekoči teden 106, minul teden (vse v tisočih dinarjev) 137, Berlin 12, 18, Budimpešta —, 145, Bruselj 4, 1, Din-deviza 96, 314 avstr. priv. klir., Dunaj 853, 793 priv. klir., Curih 253, 2.133, London 2.011, 1.607 inkl. prav. klir., Oslo 12, 9, Newyork 844, 1.241, Pariz 312, 837, Solun 566, 116 boni, Trst 143, 93, Tokio 5, —, Stockholm —, 22, Varšava —, 11.

V tekočem borznem tednu je bilo največ zaključkov perfektuiranih v angl. privatnem kliringu, in sicer za 404 tisoč dinarjev več ko v preteklem tednu. Močno pa je padel promet v Curihu, Parizu, Newyorku in dinarski devizi, dočim je bilo tokrat v avstrijskih šilingih celo nekaj več prometa.

Dnevni devizni promet se je gibal takole: 7. oktobra 1935 Din 3.248.105,65 London—Newyork, 8. oktobra 1935 Din 323 tisoč 587,13 Pariz, 9. oktobra (borza ni poslovala), 10. oktobra 1935 Din 561.296,24 London—Dunaj, 11. oktobra 1935 Din 1 milijon 7.565,71 Dunaj.

Ves tekoči borzni teden se je trgoval avstrijski šiling na bazi Din 8'60 do 8'70, le včeraj, dne 11. t. m. je nekoliko popustil in bil zaključevan na bazi Din 8'58 do Din 8'68.

DEVIZE	S prvo Narodne banke		11. oktobra 1935	
	Povpraševanje	Ponudba	Povpraševanje	Ponudba
	Din	Din	Din	Din
Amsterdam	2956,73	2971,33	2962,43	2977,03
Berlin	1756,08	1769,95	1756,08	1769,95
Bruselj	737,75	742,81	735,97	741,03
Curih	1424,22	1431,29	1424,22	1431,29
London	213,55	215,61	213,95	216,—
Newyork	4342,15	4378,47	4338,58	4374,89
Pariz	288,14	289,58	288,18	289,62
Praga	181,19	182,30	181,33	182,44
Trst	355,03	358,11	355,39	358,47

Od ponedeljka 7. t. m. do včeraj so bile dosežene te-le tečajne razlike (vse izraženo v poenih): Amsterdam +5'70, Bruselj —1'78, London +0'40, Newyork —3'57, Pariz +0'04, Praga +0'14 in Trst +0'36. Berlin je včeraj beležil na bazi tečajev od 7. t. m., med tem ko je Curih ostal povsem neizpremenjen.

Efektno tržišče

Tendence nestalna

Na tukajšnjem efektnem tržišču je ostal položaj docela neizpremenjen. Tudi prometa ni bilo. Notirali so samo državni efekti: 7. oktobra do 11. oktobra 1935:

	Din	Din	Din	Din
7% investic. pos.	76'—	78'—	75'—	76'—
8% Blair	75'—	79'—	75'—	78'—
7% Blair	67'—	69'—	65'—	67'—
7% Seligman	73'—	75'—	74'—	75'—
4% agrarne obv.	44'—	45'—	44'—	46'—
6% begluške obv.	60'—	62'—	58'—	62'—
2 1/2% voj. škoda	355'—	357'—	347'—	350'—

Še največji tečajni padec v tem tednu izkazuje Vojna škoda, sicer pa so vsi tečaji tudi ostalih državnih efektov nekoliko popustili.

Stabilizacijsko posojilo in 5% srednje-ročne obveznice pa sploh niso beležile.

Na običnem zboru Prve hrv. štedionice je bil sprejet predlog, da se povisa delniški kapital hranilnice na 125 milijonov, s tem da se razpiše za 50 milijonov Din prioritetnih delnic, ki se plačajo z vlogami. Nadalje je bilo sklenjeno, da bo skušala dobiti hranilnica dovoljenje, da na isti način povisa svojo delniško glavnico na 200 milijonov Din.

Po zadnjem izkazu Italijanske banke je padla njena zlata podloga od 4,33 na 4,25 milijarde lir.

Pariška občina bo najela posojila v višini 62 milijonov frankov, s katerim bo zgradila 20.000 stanovanjskih hiš. Posojilo bo odplačevala v 50 letih, ne pa v 15 ali 25, kakor se dela pri nas.

Sovjetski rubelj bo stabiliziran, kakor je izjavil narodni komisar za finance Grinjo. Istočasno je sovjetska Narodna banka objavila, da znaša njena zlata in devizna podloga eno milijardo zlatih rubljev (ali približno 35 milijard dinarjev).

Žitno tržišče

Tendence še vedno čvrsta

Prometa skoro ni bilo omembe vrednega. Cene pšenici in koruzi ter moki so zopet poskočile, in sicer za Din 5'— pri 100 kilogramih, dočim je oves, nalik otrobom, notiral ves tekoči teden brez izprememb. Od ponedeljka 7. t. m. dalje beleži tudi beli štajerski krompir in so bili tega dne perfektuirani 3 vagoni po ceni Din 63'— za 100 kg.

Koruzi:	Din
popolnoma suha, s kvalitetno garancijo, fco. vagon bačka postaja, plačljivo proti duplikatu	105'— 107'50
popolnoma suha, s kvalitetno garancijo, fco. vagon banat. postaja, plačljivo proti duplikatu	103'— 105'—

Pšenica:	Din
bačka 79/80, promptna dobava	170'— 175'—
banatska 78, promptna dobava	175'— 180'—
Oves:	Din
nov, zdrav, suh, rešetan, fco. vagon slavonska postaja, plačljivo proti duplikatu	132'50—137'50

Mleviski izdelki	Din
Moka:	
pšenična Og, banatska postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	265'— 275'—
pšenična Og, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	265'— 275'—
pšenična 2, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	245'— 250'—
pšenična 5, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	225'— 240'—

Otrobi:	Din
pšenični, debeli, v egal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon bačka postaja	110'— 115'—

Deželni pridelki:	Din
Krompir:	
beli štajerski, franko vagon nakladalna postaja	58'— 63'—

Lesno tržišče

Tendence neizpremenjeno mlačna

V zadnjem času se je naš denarni promet z Italijo glede klirinških izplačil nekoliko izboljšal, in sicer na ta način, da je Narodna banka izplačevala proti avizi plačila 15 odstotkov v gotovini, ostalo pa je vzela proti odškodnini (1 do 6 odstotkov!) v odkup. Kljub velikim formalitetam in kljub stroškom se je naši, posebitno manjši, izvozniki te ugodnosti — če že naj tako rečemo — radi posluževali, to pa iz razlogov, ki so nam že davno znani. Naš manjši producent nima sploh nobenega kredita, kaj šele gotovine. Da krije svoje dajatve in najnujnejše potrebe, je rad ali nerad utrpel obresti ter pota, samo, da je prišel do denarja. Zgodilo se je to tudi v primerih, ako je kril vsaj režijske stroške svoje lastne produkcije. Sedaj se pa teh 85 odstotkov ne more več prodati in stanje izvoznikov je od dne do dne obupnejše.

Že dolgo obetana trgovinska pogajanja so še vedno v nekakšni prečudni negotovosti, a naš izvoz je vezan na vsakega posameznika, ki si naj pomaga kakor ve in zna. O kaki zaščiti našega izvoza torej enkrat ni niti govora. Temu brezupnemu stanju povsem odgovarjajoči so tudi rezultati našega lesnega izvoza v Italijo.

Les:

Smreka, jelka:	Din	Din
Hlodi I., II., monte	100'—	130'—
Brzojavni drogovi	150'—	170'—
Bordonali merkantilni	100'—	130'—
Filerji do 5/6"	130'—	160'—
Trami ostalih dimenzij	120'—	140'—
Škorete, konične od 16 cm napr. Škorete, paralelne, od 16 cm napr.	270'—	300'—
Buker:		
Deske-plohi, naravni, neobrob-ljeni, monte	250'—	300'—
Deske-plohi, naravni, ostrorobi, monte	350'—	380'—
Deske-plohi, parjeni, neobrob-ljeni, monte	330'—	380'—
Deske-plohi, parjeni, ostrorobi, I., II.,	580'—	630'—
Hrast:		
Hlodi I., II.	180'—	250'—
Bordonali	720'—	900'—
Deske-plohi, neobrobjeni boules	800'—	830'—
Deske-plohi, neobr. merkantilni	690'—	740'—
Deske-plohi, ostrorobi (podnice)	800'—	820'—
Frizi	550'—	630'—
Oreh:		
Plohi, neparjeni, I., II.,	800'—	900'—
Plohi, parjeni, I., II.	850'—	950'—
Parket:		
hrastovi, za m ²	45'—	55'—
bukovi, za m ²	30'—	40'—
Železniški pragovi: 2,60 m, 14x24:		
hrastovi, za 1 komad	30'—	34'—
bukovi, za 1 komad	20'—	22'—
Drva:		
bukova, za 100 kg	10'—	11'—
hrastova, za 100 kg	9'—	10'—
Oglje:		
bukova, za 100 kg	38'—	42'—
scanellac za 100 kg	45'—	50'—

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priloga

špecerijsko blago

več vrst žganja, moko ter deželne pridelke — kakor tudi raznovrstno rudninsko vodo

Lasna pražarna za kavo in mlini za dišave z električnim obratom

Telefon št. 26-66 Ceniki na razpolago!

Zunanja trgovina

Vlada je prepovedala izvoz konj brez predhodnega dovoljenja finančnega ministrstva. Do prepovedi je prišlo, ker so tuji trgovci v Subotici in v vsej Vojvodini kar na debelo nakupovali naše konje.

Grška vlada je prepovedala izvoz mul in oslov.

Veliko izvozno banko, ki bi finansirala ves izvoz, nameravajo ustanoviti na Poljskem.

Med rumunskimi žagami in rumunsko lesno industrijo je bil sklenjen dogovor, po katerem se ustanovi skupni prodajni urad za les v Galacu. Dogovor pa velja le za les, ki gre v Bliznji vzhod.

Med U. S. A. in Nemčijo je bila podaljšana trgovinska in paroplovna pogodba iz l. 1924, toda brez klavzule največje ugodnosti. Vsa prizadevanja Nemčije, da bi se ta klavzula obnovila, so bila zaman.

Po novi pogodbi med Belgijo in Rusijo je Belgiji zagotovljenih letnih naročil iz Rusije za 190 do 200 milijonov frankov.

Proizvodnja avtomobilov je v Združenih državah Sev. Amerike zopet narasla. Dočim je znašala lani v prvih 8 mesecih samo 2,2, je letos narasla na 2,8 milijona voz.

Ceno bakru so ameriški proizvozniki zopet povišali, in sicer od 9,05 na 9,25 centa za unčo.

Španska vlada je pri domačih tvornicah naročila velike količine vojnega materiala.

Italija dolguje Rumuniji v glavnem za petroleje že okoli 800 milijonov lejev. Rumunski izvozniki so zaradi tega precej v skrbeh, ker je na eni strani nevarnost, da izgube mnogo denarja zaradi verjetnega padca lire, na drugi strani pa tudi ni pravih možnosti za kompenzacije. Gospodarska komisija rumunske vlade bo zato skušala čim bolj omejiti rumunske pošiljke petroleja v Italijo.

Univ. prof. dr. M. Škerlj:

Ženevske menične konvencije

(Nadaljevanje.)

36. Čl. 60. (§ 59.). Stvarne razlike ni; s stilizacijo 1. odstavka pa je, v zvezi s čl. 56., odst. 2., jasneje izraženo, da treba o dospetku, če ni bilo rednega plačila, plačilo za čast iskati samo pri intervenientih (akceptantih za čast) in naslovljenicah za silo, ki imajo svoje prebivališče v plačilnem kraju. S tem, da imetnik, ki je napravil protest zaradi neplačila, išče plačilo pri njih in napravil protest, če plačila ne dobi, so izpolnjeni pogoji za regres, ni pa s tem rečeno, da ne bi smel iskati plačila pri intervenientu ali naslovljencu, ki ne prebiva v plačilnem kraju. Tudi EMZ ne rešuje izrečno primera, da v akceptu za čast ali naslovu za silo ni navedeno prebivališče akceptanta za čast ali naslovljenca; veljalo bo še dalje, da treba v takem primeru akceptanta za čast ali naslovljenca iskati v plačilnem kraju in, če ga ni mogoče najti, napraviti protest v zrak.

37. Čl. 63. (§ 62.). Poleg malih redakcijskih sprememb imamo tu važno pojasnilo. Po našem zakonu je dvomljivo, ali plačnik za čast dobi regresne pravice onega, za čegar čast je plačal (honorata), ali samostalne pravice, kakor izvirajo iz same menice (gl. t. 19.). EMZ jasno izraža drugo mnenje: samostalne pravice.⁶

⁶ Oni, ki so doslej zastopali prvo mnenje, bodo tu videli prav važno spremembo; za one, ki so že doslej bili za drugo mnenje, seveda sploh ni spremembe.

IX. Razmnoževanje in prepisi.

38. Čl. 66. (§ 65.). Opuščen je poslednji odstavek §a 65. Stvarne spremembe zaradi tega ne bo; tudi poslej bo imetnik duplikata, v katerem ni označeno, pri kom se dobi v akcept poslani izvod, lahko prosto s svojim duplikatom v roki zahteval akcept in plačilo, ne da bi iskal v akcept poslani izvod.

39. Čl. 68. (§ 67.). V prvih dveh odstavkih ni razlike, razen da je izrečno dan regres tudi zoper avaliste, ki so se podpisali na kopiji; dvomljivo to tudi doslej ni bilo. Tretji odstavek našega § 67. je izpuščen, dodan pa je v čl. 68. nov tretji odstavek. Obe spremembi sta bistveni. § 67. določa v 3. odstavku, da prepis, v katerem ni povedano, kje se dobi izvirnik, nima meničnopravne veljavnosti. To je rečeno zato, ker je silno sporno, ali more, kakšne pravice in kako jih more uveljavljati imetnik kopije, ki ne označuje, kje se dobi izvirnik. Naša določba je spor presekala; kdor vzame kopijo, naj si jo ogleda, ali je ona označba v nji. Z izpustitvijo te določbe se povrnejo vsa sporna vprašanja. Stvar je pri nas manj važna le zato, ker se prepisi prav malo rabijo v meničnem prometu. Novi 3. odstavek pa določa, da se na izvirni menici, za poslednjim indosamentom, preden se napravi prepis, lahko zapiše klavzula »od tu dalje velja indosament le na prepisu« ali klavzula, ki z drugimi besedami izraža isto. Indosament, ki bi se pozneje postavil na tako izvirno menico, je ničen. Ta novota bo preprečevala nepravilne, ki

⁷ Dodali smo ga haškemu reglemenu mi, v Ženevi z njim žal nismo prodrli.

nastanejo, ako se po pomoti ali tudi nalašč (prevara!) razen kopije indosira tudi izvirnik, seveda komu drugemu kot imetniku kopije, tako da imamo dva menična upravičenca, od katerih eden, imetnik kopije, brez izvirnika ne more izvrševati — vseh — meničnih pravic, drugi, imetnik izvirnika, pa seveda lahko.

X. Predružačene menice.

40. X. poglavje našega zakona ima napis »Nepristne in predružačene menice«. Ker je pa naš § 68., ki govori o nepristnih menicah, prevzet v čl. 7. EMZ (gl. t. 3.), je tu izpuščen in zato spremenjen tudi naslov poglavja.

XI. Zastaranje.

41. Ker je ureditev načina protestiranja in oblike protesta prepuščena državam, ki pristopijo ženevski konvenciji I., EMZ nima našega XI. poglavja o protestu — imel pa ga bo novi men. zakon — njegovo XI. (naše XII.) poglavje govori o zastaranju. Našemu § 78. ustreza čl. 70. z neznatnimi stilističnimi spremembami. Določb naših §§ 79. do 82. EMZ nima; ureditev prekinitve zastaranja in ustavitve njegovega teka je prepuščena domačim zakonom držav pogodnic.

42. Čl. 71. (§ 83.). V čl. 71. ni govora o ustavitvi teka zastaranja, seveda pa bo moralo, če naš novi menični zakon uredi ustavitve, načelo, ki ga čl. 71. v skladnosti z našim § 83. izraža glede učinka prekinitve, veljati tudi za ustavitve.

43. Določba našega § 84. ni sprejeta v sam EMZ, obdržimo jo pa lahko na podlagi posebne rezerve.

(Se nadaljuje.)

Dobave-licitacije

Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 23. oktobra ponudbe o dobavi 25 m azbestne tkanine, 200 m azbestne vrvice; do 30. oktobra pa o dobavi 17 električnih razdelilnikov.

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 24. oktobra ponudbe o dobavi 1000 kg bombaževine in 200 kg cunj, 1 bakrenega kotla, 100 m² jelovih desk, 10.000 m jelovih desk ter 6 ventilov.

Razpisane so te ofertne licitacije:

Dne 19. oktobra pri Vojno-tehničnem zavodu v Kragujevcu za dobavo raznih naprav; dne 29. oktobra za dobavo lesa.

Dne 23. oktobra bo pri Komandi mornarice v Zemunu ofertna licitacija za dobavo 70.000 kg fižola, 50.000 kg riža, 50.000 kg testenin, 20.000 kg ješprenjčka, 20.000 kg zdroba in 20.000 kg leče; dne 26. oktobra pa za dobavo 30.000 kg svinjske masti.

Doma in po svetu

Nj. Vel. kraljici Marija je v posebnem pismu na svojega zastopnika sporočila, da odstopi od zasebne tožbe zaradi maršeskega atentata, ker je prepričana, da bodo francoske oblasti v polni meri storile svojo dolžnost.

Šesto redno zasedanje Gospodarskega sveta Male antante se je začelo v ponedeljek v Beogradu z otvoritvenim govorom ministrskega predsednika dr. Stojadinovića. Na njegov predlog so se izvolile štiri komisije, ki bodo proučile vsa vprašanja za gospodarsko zblizanje držav Male antante.

Notranji minister je izdal uredbo, s katero se ustanavlja za Bled in okolico letoviški policijski komisariat.

V svečani nastopni avdienci je bil sprejet od kneza-naměstnika Pavla novi angleški poslanik Campbell, ki je po rodu Škot.

Minister za pošte dr. Kaludžerčič je prišel v Ljubljano na inšpekcijsko potovanje.

»Industrijski pregled« v Beogradu poroča v svoji zadnji številki o člankih »Trgovskega lista«, in sicer o naših izvajanjih o rudarskih nesrečah in njih nauku ter apelu »Slovenca« glede zmanjšanja plač. »Jugoslovanski Lloyd« v Zagrebu z dne 13. oktobra poroča o našem članku o zaščiti kmela. V »Trgovščem Vjesniku« iz Zagreba pa sta v njegovi zadnji številki z dne 12. oktobra v celoti objavljena dva naša članka, in sicer članek: »Ne gre brez kritike« in »Potreba davčne morale«. Navajamo te številne citate »Trgovskega lista« v neslovenskih listih, da vidijo tudi naši trgovci, da je njih glasilo »Trgovski list« upoštevano ne le v Sloveniji, temveč v vseh gospodarskih krogih Jugoslavije.

Naj zato tudi s svoje strani store vse, da bo list čim uspešneje mogel izvrševati svojo nalogo.

Meštovičeva razstava je bila te dni otvorjena na Dunaju. Od l. 1910 je to prva Meštovičeva razstava na Dunaju.

V Osijeku je začel izhajati nov list »Svobodna štampa«, ki izhaja v hrvaščini, nemščini in madjarščini.

Bel kruh se je podražil v Zagrebu za 50 par. Tudi v Sarajevu se je podražil kruh in velja najcenejši kruh 2.50 Din za kg.

Na Češkoslovaškem bodo v kratkem zaprli okoli 600 prodajalnic industrijskih podjetij, ker nova vladna uredba prepoveduje te prodajalnice. Kdaj bomo dosegli podobno prepoved v Jugoslaviji?

V Ameriki in na Švedskem zbirajo pri-spevke za abesinski Rdeči križ.

Odkar je Hitler na vladi, je prenehalo v Nemčiji izhajati 5 tisoč listov. Uvoz tujih listov pa se je povečal v tem času od 7.7 na 8.3 milijona izvodov. Istočasno je padel izvoz nemških listov od 32 na 19 milijonov izvodov.

Konec je glorijske nemških burševskih društev. Dolgo so se upirali nemški visokošolci nar. socialističnemu izenačenju, po razpustu njih osrednje organizacije in še povečanem pritisku pa so se morali vdati ter se »prostovoljno« razpustiti. Čepica in

Štev. 9930.

Nabava

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje na dan 30. oktobra 1935 pismeno neposredno pogodbo za nabavo 17 el. razdelilcev. Ostali pogoji se dobijo pri podpisani.

Direkcija državnega rudnika Velenje, dne 9. oktobra 1935.

KLIFEJE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše
KLIFARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

Zahvala

Za številne izraze iskrenega sočustvovanja, ki smo jih prejeli ob težki izgubi naše ljubljene matere odnosno stare matere, sestre, tete, svakinje in tašče, gospe

Ivane Pečnik, roj. Dolničar

se najtopleje zahvalujemo.

Posebno se zahvalujemo prečastiti duhovščini za podeljeno dušno tolažbo, gg. zdravnikom za njihovo neumorno skrb in lajšanje trpljenja, Marijinim sestram-usmiljenkam iz Vincentinuma za njihovo požrtvovalno in človekoljubno delo, pevskemu zboru za lepo petje, vsem, ki so spremlili blago pokojnico v izredno častnem številu na njeni zadnji poti, vsem ki so poklonili krasno cvetje in vsem, ki so na kakršenkoli način počastili njen spomin in lajšali bol žalujočim.

Vsem Bog povrni!

Stožice, Ljubljana, Ptuj, dne 12. oktobra 1935.

RODBINE PEČNIK, DR. JEDLIČKA IN MENCINGER

TISKARNA MERKUR, LJUBLJANA

Tiska knjige, časopise, tabele, naročilnice, plakate, lepake, cenike, vizitke itd. Vse tiskovine dobavlja hitro in po zmernih cenah

Gregorčičeva 23

Račun Poštne hranilnice št. 13.108. Telefon 25-52

Lastna knjigovoznica